

Warszawa, 18 września 2025

Call for evidence: Action plan against cyberbullying

Autor: Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę (Empowering Children Foundation, Warsaw Poland)

Cyberprzemoc stała się jednym z najpoważniejszych wyzwań, z jakimi mierzą się dziś dzieci i młodzież. Rozwój technologii cyfrowych i powszechny dostęp do internetu sprawiły, że życie społeczne młodych ludzi w dużej mierze przeniosło się do sieci. To właśnie tam nawiązują relacje, dzielą się doświadczeniami, szukają akceptacji i wsparcia. Jednak w tym samym środowisku coraz częściej spotykają się z hejtem, zastraszaniem, publikowaniem kompromitujących treści czy wykluczeniem z grup rówieśniczych. Cyberprzemoc rozumiana jest jako jeden z aspektów przemocy rówieśniczej. Określają ją działania wykonywane przez osoby w podobnym wieku, w środowisku cyfrowym, często jako kontynuacja agresji offline, która wydarza się w grupie rówieśniczej np. klasie szkolnej. Badania potwierdzają, że cyberprzemoc to nie przypadkowe komentarze czy błędy, ale często powtarzające się, intencjonalne działania, mające na celu zaszkodzić, zranić, poniżyć, wykluczyć lub upokorzyć.

Rozpoznano różne formy tego zjawiska w sieci:

- wyśmiewanie, poniżanie, ośmieszanie – również w czatach klasowych czy grupach szkolnych online, komentarzach czy mediach społecznościowych
- publikowanie kompromitujących zdjęć, manipulacja zdjęciami, materiały prywatne udostępniane bez zgody;
- zastraszanie i nękanie online;
- wykluczanie z grup online, ignorowanie, społeczna izolacja;

Cyberprzemoc wpływa negatywnie na dobrostan psychiczny dziecka – m.in. poczucie odrzucenia, poczucie braku bezpieczeństwa, może prowadzić do stresu, lęku, a w skrajnych przypadkach do depresji, zachowań autoagresywnych w tym prób samobójczych.

Specjaliści wskazują na czynniki ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo występowania cyberprzemocy. Wśród nich znajdują się samotność, brak wsparcia w środowisku rodzinnym i szkolnym, niepowodzenia szkolne oraz przemoc rówieśnicza, ponadto porównywanie się w mediach społecznościowych, a także ogólnie występująca brutalizacja treści online.

Badania prowadzone w ostatnich latach jednoznacznie pokazują, że cyberprzemoc nie jest już zjawiskiem marginalnym, lecz masowym i narastającym. Dotyka zarówno ofiar, jak i sprawców – obie strony ponoszą poważne konsekwencje psychiczne, społeczne i

rozwojowe. Co szczególnie alarmujące, Polska należy do krajów europejskich, gdzie problem ten występuje wyjątkowo często, a najbardziej narażeni są uczniowie w wieku około 13 lat.

Badania prowadzone w latach 2024–2025 (WHO, HBSC, NASK, RPD, raport „Internet Dzieci”) pokazują, że cyberprzemoc stała się dominującą formą przemocy rówieśniczej w Europie i w Polsce.

Skala zjawiska:

Jedno na sześć dzieci w wieku szkolnym doświadcza cyberprzemocy – wynika z nowego badania WHO/Europa

<https://www.who.int/europe/news/item/27-03-2024-one-in-six-school-aged-children-experiences-cyberbu...>

Okolo 12% (1 na 8) nastolatków zgłasza cyberprzemoc. Chłopcy (14%) częściej zgłaszają cyberprzemoc niż dziewczęta (9%). Warto zauważyć, że odzwierciedla to wzrost w porównaniu z 2018 rokiem – odsetek chłopców wzrósł o 11%, a dziewcząt o 7%.

15% nastolatków (około 1 na 6) doświadczyło cyberprzemocy, przy czym wskaźniki są zbliżone między chłopcami (15%) i dziewczętami (16%). Oznacza to wzrost w porównaniu z rokiem 2018, z 12% do 15% w przypadku chłopców i z 13% do 16% w przypadku dziewcząt.

Raport Cyberprofilaktyka (NASK). Skala problemu w Polsce:

<https://cyberprofilaktyka.pl/co-szosty-nastolatek-w-europie-doswiadcza-cyberprzemocy---najnowszy-ra...>

Okolo 12% (1 na 8) nastolatków stosuje przemoc w cyberprzestrzeni. Chłopcy (14%) są częściej sprawcami cyberprzemocy niż dziewczęta (9%). W Polsce najwyższy odsetek sprawców cyberprzemocy obserwuje się wśród 15-letnich chłopców (26%) i 13-letnich dziewcząt (18%).

15% nastolatków (około 1 na 6) doświadczyło cyberprzemocy. W każdej grupie wiekowej Polska młodzież znajduje się w pierwszej piątce krajów i regionów o najwyższym odsetku osób doświadczających cyberprzemocy. Grupą najbardziej narażoną na cyberprzemoc są 13-latki (25% chłopców i 28% dziewcząt).

Z raportu wynika, że w porównaniu z sytuacją przed pandemią Covid-19 więcej dzieci w wieku szkolnym padło ofiarą cyberprzemocy. 15% nastolatków przyznało, że w ciągu ostatnich kilku miesięcy doświadczyło cyberprzemocy co najmniej raz lub dwa razy. Odsetek nastolatków, którzy zgłosili, że byli ofiarami cyberprzemocy, wzrósł od 2018 r. z 12% do 15 % dla chłopców i od 13% do 16% dla dziewcząt.

"W każdej grupie wiekowej polska młodzież znajduje się w pierwszej piątce krajów i regionów o najwyższym odsetku osób doświadczających cyberprzemocy. Grupą najbardziej narażoną na cyberprzemoc są 13-latki (25% chłopców i 28% dziewcząt)" - czytamy w komunikacie Instytutu Matki i Dziecka, który zwraca uwagę na przybierający na sile problem.

Badania Rzecznika Praw Dziecka

<https://brpd.gov.pl/2025/02/12/spojrzmy-na-internet-oczami-dzieci-wyniki-badan-rpd/>

Wyniki najnowszych badań przeprowadzonych na zlecenie Rzeczniczki Praw Dziecka pokazują, z iloma wyzwaniem mierzą się młodzi ludzie w środowisku cyfrowym : hejt (84 proc.), stalking (77 proc.), a także publikowanie treści bez zgody przedstawionej osoby (74 proc.). Według młodzieży to najbardziej szkodliwe zjawiska w sieci. I tylko 1 proc. ankietowanych nie widzi online żadnych zagrożeń.

Dziewczęta także częściej niż chłopcy wskazują na hejt (aż 90 proc. vs. 78 proc.) oraz tworzenie i przerabianie zdjęć przez AI (55 proc. vs. 48 proc.) jako zjawiska niebezpieczne. Chłopcy, z kolei, za bardziej niepokojące uznają włamanie na profil (73 proc. vs. 64 proc.) i scamy (71 proc. vs. 62 proc.) 2024r.

W obliczu tych danych cyberprzemoc należy postrzegać nie tylko jako problem wychowawczy czy szkolny, ale także jako realne zagrożenie dla zdrowia psychicznego i praw dziecka. To wyzwanie, z którym muszą mierzyć się równocześnie rodzice, nauczyciele, instytucje publiczne i firmy technologiczne i wymiar ustawodawczy państwa.

Wnioski i rekomendacje:

- Potrzebne są systemowe działania profilaktyczne obejmujące edukację dzieci, rodziców i nauczycieli, ze szczególną uwagą na grupy poniżej 13 roku życia.
- WHO (2024) wskazuje na obowiązek państwa i firm technologicznych w ochronie dzieci online, również przychylamy się do tej perspektywy. Cyberprzemoc najczęściej wydarza się w mediach społecznościowych które powinny być bardziej odpowiedzialne za kontrolę treści, które się w nich pojawiają szczególnie, w zakresie dbania o stosowanie się do regulaminów oraz usuwanie treści, które są z nimi sprzeczne lub szkodliwe dla innych użytkowników.
- Kluczowe strategie: edukacja cyfrowa, wsparcie psychiczne i prawna ochrona.
- Kluczowa jest współpraca państwa, szkół, rodziców i firm technologicznych.
- Działania na rzecz ograniczenia dostępności mediów społecznościowych dla dzieci poniżej 13 roku życia i skutecznej weryfikacji wieku użytkowników.
- Zmiany prawne w zakresie reakcji na przypadku długoterminowej przemocy (cyberbullyingu)

Renata Sieredzińska